

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

SØNDERGADE 57

ÆRØ KOMMUNE

Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

02.10.2014
Nanna Secher Larsen
2013-7.82.07/492-0001

Kommune:
Adresse:
Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Ærø Kommune
Søndergade 57, 5970 Ærøskøbing
Søndergade 57
1919
Forhuset (1825).

BYGNINGSBESKRIVELSE

Søndergade 57 ligger ud til Gåsetorvet i den ældste del af Ærøskøbing. Bygningen er sammenbygget med nabohuset beliggende Søndergade 55. Bag huset er en lille gårdhave, der afskærmes fra gaden af et sorttjæret plankeværk.

Søndergade 57 er et fire fag langt, enetages bindingsværkshus mod gaden og fire et halvt fag langt mod gården. Fodremmen hviler på en lav sokkel af marksten, og bygningen bærer et let opskalket heltag hængt med røde vingetegl. I rygningen sidder en hvidkalket skorsten med sokkel og krave, og i begge tagflader sidder et ældre støbejernsvindue. Bindingsværket er sortopstolpet, og tavlene er hvidkalkede, i gavlens undertavl ses korte skråbånd. Hoveddøren i facaden er en ældre diamantflammeret dør med et smalt overvindue, og foran døren er en ældre trappesten af granit. På gårdsiden er der en nyere, men traditionelt udført halvdør. Den øverste del af den frie gavl er beklædt med sorttjærede brædder. I denne gavl er en revleluge i fuld højde og et enrammet vindue. Vinduerne er ældre en- eller torammede vinduer med seks ruder i hver ramme, heraf er rammerne på vinduet i gavlen hængt på lodposten, ligesom der endnu er bevaret enkelte, gamle grøntonedede glas. Alle vinduer er ligesom dørene malet mørkegrønne.

Fordøren med diamantflammering.

Det indre er præget af en ældre grundplan med en gennemgående midterskillevej, der opdeler huset i forstue, stue og et nyere bad mod gaden samt køkken, spiseplads og en ældre trappe til tagetagen mod gårdsiden. Stueetagen er præget af en ældre, traditionel materialeholdning, herunder gulve af brædder og gule teglfliser, ældre bjælkelag med ældre glatte plader eller brædder imellem, heraf har et bræddeloft lister over samlingerne. Endvidere er der ældre fyldingsdøre med ældre gerichter, greb, beslagværk og låsetøj, en ældre brændeovn og vinduerne har alle ældre anverfere og stormkroge, hvoraf et vindue har en rund midterpost og anverfere og stormkroge fra 1700-tallet. Køkkenet er et nyere, pladsbygget, snedkerudført forrammekøkken med et ældre højskab og en bänk

med opbevaring. Ved spisepladen er bevaret et ældre skab, der er indbygget i midterskillevæggen.

Tagetagen er indrettet til beboelse i nyere tid og fremstår med bræddebeklædte skråvægge, indbyggede skabe og hems. Her er de ældre hanebånd og skorstenen synlige.

— BYGNINGSHISTORIE

Søndergade 57 blev opført i 1825 for Poul Jespersen Koch. Siden opførelsen er der ikke sket de store ændringer i bygningens ydre. På et ældre foto fra 1921 ses det, at fordøren tidligere har været en fyldingsdør med overvindue, døren har muligvis været tofløjet. Søndergade 57 blev på et tidspunkt bygget sammen med nabohuset Søndergade 55, og således også tagfladerne. Ifølge ejer var der tidligere en smal slippe mellem de to huse.

I det indre blev tagetagen indrettet til bolig i anden halvdel af 1900-tallet. Ligesom det snedkerudførte køkken, der inkorporerer et ældre skab, er blevet udført i nyere tid.

— KILDER

Historiske huse i Ærøskøbing, Nationalmuseet 1975

Henrik M. Jansen: Hugo Matthiessens Marstal og Ærøskøbing 1921

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Søndergade 57 knytter sig til bygningens beliggenhed ud til Søndergade og Gåsetorvet, der begge er brolagte, hvor det med sit karakteristiske bindingsværk og stort set ubrudte tagflader af røde vingetegl indgår i og bidrager til Ærøskøbings særdeles stemningsfulde og historiske købstadsmiljø.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Søndergade 57 knytter sig i det ydre til den lille bygnings ret enkle bindingsværk og det teglhængte heltag, der vidner om bygningens opførelse i 1800-tallets første halvdel. Hertil kommer den fint forarbejdede fordør, der har givet det ret beskedne hus en værdig og repræsentativ facade mod Gåsetorvet. Den store luge i gavlen vidner om, at tagetagen tidligere blev anvendt til opbevaring af forråd og fiskenet. Den store luge har således lettet arbejdet med at læsse ind og ud. Endelig vidner skorstenspipen om, at huset blev opført til beboelse, idet ildstedet i sin tid har været den eneste kilde til opvarmning og madlavning.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til de bevarede dele af stueetagens ældre grundplan med forstue og stuer mod gaden og køkkenet mod gårdsiden. Hertil kommer alle ældre bygningsdele og -detaljer, herunder teglstensgulve, bræddegulve, loftets synlige bjælkelag og bræddeløfter, heraf et med lister over samlingerne samt fyldingsdøre med greb, låsetøj, gerichter og beslagværk, det indbyggede skab, skorstenen og trappen til tagetagen, der vidner om husets alder og tidligere funktioner. Endvidere kommer patinaen og slidmærkerne på eksempelvis køkkenets teglstensgulv, der er opstået ved husets brug gennem tiden. Også de bevarede høvlspor på blandt andet loftbjælker og det ældre køkkenskabs planker vidner om de forarbejdningsmetoder, der blev anvendt ved husets opførelse i 1825.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi ved Søndergade 57 knytter sig til den lille bygnings regelmæssige og enkle bindingsværk, det teglhængte tag med stort set ubrudte tagflader og den sorttjærede bræddebeklædte gav, der får det lille hus til at stå frem i gadebilledet. Udtrykket er enkelt, og den eneste dekoration begrænser sig til facadens flammerede fordør. Hertil kommer farvesætningen med sort tømmer, hvide tav, grønne døre og vinduer samt det røde tegltag, der giver en enkel kontrastvirkning, som træder frem på lang afstand. Den enkle, men markante farveholdning har således stor betydning for det arkitektoniske udtryk.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier ved Søndergade 57 knytter sig i det ydre til den delvis fritliggende bygningskrop med bindingsværkskonstruktion med pudsede, kalkede tav, lav sokkel af marksten, teglhængt heltag af røde vingetegl med stort set ubrudte tagflader og sorttjæret, bræddebeklædt gav. Hertil kommer alle ældre og traditionelt udførte bygningsdele og -detaljer, herunder døre, vinduer, luge i gavlen og skorstenspiben. Endvidere kommer den traditionelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de bevarede dele af den ældre grundplan med gennemgående midterskillerum, og stue og forstue mod gaden samt køkkenet mod gårdsiden. Hertil kommer alle ældre og nyere, men traditionelt udførte bygningsdele og -detaljer, herunder gulve af tegl og brædder, synligt ældre bjælkelag med bræddeløft, herunder et med lister over samlingerne, ligeløbstrappen til tagetagen, fyldingsdøre med greb, låsetøj, gerichter og beslagværk, det indbyggede skab, brændeovnen og køkkenet. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

ANBEFALINGER

Ingen angivet.